

допов.). Відом. Верхов. Ради України. 1995. № 9. Ст. 56.

5. Ходанович В.О. Судові експертизи в цивільному судочинстві України / В.О. Ходанович // Сучасні проблеми криміналістики : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю з дня народження доктора юридичних наук, професора В.П. Колмакова. – Одеса : Юридична література, 2013. – С. 326–329.

6. Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 р. № 4038- XII (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. “Інструкція про призначення та проведення судових експертиз”. Затверджено наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року №53/5. [Електронний ресурс].

7. “Науково методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз”. Затверджено наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року №53/5[Електронний ресурс].

Примаков Каміль Юрійович

доцент кафедри
загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук

Атауш Анастасія Євгенівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

На даному етапі розвитку сучасного українського суспільства , проблеми формування правової культури набувають великого значення. Стан розвитку суспільства має велику залежність від процесу правового виховання. Зміни правового мислення особистості пояснюються змінами в політичній, соціальній та правовій сферах нашої держави. Формування особистості з належним рівнем правової культури необхідно для становлення України як правової, соціальної та демократичної держави. Саме тому ми повинні принципово переосмислити значення та мету правової культури.

Питання правової культури в Україні досліджували у своїх працях такі вчені, як: О. Лукашев, В. Власенко, В. Бабкін, М. Целуйко, Ю. Шемшучейко, Г. Попадинець, М. Коба, П. Білий та інші.

Правова культура формується під впливом багатьох факторів. Окрім соціальних та історичних чинників на неї також впливає духовна сфера та стан зовнішньої політики. Якщо рівень правосвідомості суспільства в державі високий , це означає ,що правова система діє в умовах поваги до права, законності, соціальної справедливості. У таких умовах суспільство буде формуватися із дотриманням та повагою до закону, права, правових традицій, необхідними правовими знаннями для дій відповідних до закону, громадяни такої держави виявляють правову активність.

Сьогодні дослідження правової культури не зводиться лише до правосвідомості громадян суспільства, а визначається як сукупність досягнень суспільства, його соціальних груп та громадян у галузі регулювання суспільних відносин, яке забезпечується верховенством права у суспільному житті, правових принципів справедливості і гуманізм, захисту прав і свобод людини, її честі і гідності, реальне забезпечення місця людини як вищої соціальної цінності. [1, с. 124]. Звертаючи увагу на те, що із розвитком суспільства рівень правової культури постійно змінюється, можна стверджувати, що розвиток такої культури є неспинний, кожне нове покоління завжди намагається його покращити.

Моніторингові опитування про рівень обізнаності громадян України з правозахисними організаціями визначають досить низький стан правової культури нашого населення. Досить легко ми можемо перевірити це на практиці. Зупиніть людину на вулиці і запитайте в неї, що таке право і як воно працює або як має працювати – відповідь якщо і буде, то, найімовірніше, дуже коротка. Річ у тім, що не можна вести мову про підвищення рівня правової культури, не розвиваючи рівень культури загальної. [2, с. 20]

Така проблема є важливою й з огляду на фактори та цілі національної безпеки країни. Сьогодні серед цих факторів вельми небезпечними стають саме загрози внутрішнього характеру, до яких можна віднести правовий нігілізм населення країни, неповажне ставлення до державних органів і людей, які в них працюють, національний, релігійний екстремізм, регіональний сепаратизм, криміналізацію економіки, входження кримінальних елементів до владних структур суспільства тощо [3, с.10]. Саме

нігілізм залишається актуальним питанням навіть сьогодні. Зневажливе ставлення особи, групи або суспільства до права, невизнання його значення, навмисним ігноруванням закону, усе це являє собою правовий нігілізм.

В наш час високий вплив на формування свідомості людей мають засоби масової інформації. Проте навіть ЗМІ можуть транслювати нам правовий нігілізм, нав'язуючи чужу думку. Вияв такого стану може призвести до незацікавленості у соціальному та політичному житті.

Ще до одної із важливих проблем, можна віднести питання корупції. О. Марущак зазначив, що це явище негативно впливає на різні сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини [4, с. 86]. В наш час Україна є одною із найбільш корумпованих країн світу, саме тому рівень довіри суспільства нашій правовій системі залишається досить низьким.

Іншою проблемою у відсутності інтересу у молодих людей до права і закону може бути пов'язана з недостатньою увагою органів правопорядку та інших державних структур до роботи з молоддю [5, с. 161].

Окрім того, формуванню правової культури сприяє правова обізнаність правлячої верхівки. Як вже зазначалося, що для правової, соціальної та демократичної держави є важливий високий рівень правової культури громадян, а особливо правлячої еліти.

Водночас слід наголосити на тому, що нам необхідно розвивати загальну і правову культуру суспільства, для формування позитивних моральних і духовних якостей особистості. Однак усе це стане можливим тільки під час забезпечення гідних умов життя громадян. У разі успішного досягнення цієї мети законність і правопорядок у нашій країні утвердяться остаточно, закріпивши за Україною статус демократичної, правової, стабільної і процвітаючої держави [6, с. 109].

Правова культура не залежить від права (в цьому контексті під правом розуміють насамперед юридичне право). Жодні закони не зможуть підняти її рівень шляхом декларування окремих норм. Правова культура з'являється не із документів – її там бути не може; правова культура з'являється із життя. Процес її становлення характеризується формуванням певних культурно-правових цінностей, сформованих певною національною часово-просторовою дійсністю [7, с. 319].

Отже, проблеми формування правової культури сьогодення залишаються актуальними, необхідність їх подальшого дослідження пов'язана з тим, що правова культура є основою правової, демократичної та соціальної держави. Вирішення цього питання залежить від багатьох чинників, особливо від розвитку загальної культури суспільства. Для подолання цих питань треба звернути увагу на стан якості роботи правоохоронних органів; на інформативність та пропаганда ЗМІ; на розвиток правового нігілізму у суспільстві. Завдяки формуванню належного рівня культури кожного громадянина, можна досягти найвищого стану правової культури всього населення, громадяни такої держави стануть активними учасниками правового життя.

1. Попадинець Г. О. Правова культура як важливий елемент правової системи України. Львів, 2014. с. 124

2. Серета О. Правова культура в Україні: хто винен і що робити? // Віче. - 2010. - № 14. - С.20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2010_14_8

3. Шаравара І.І. Правова свідомість та правова культура в Україні: проблеми їх формування. Львів, 2015. с. 10

4. Марущак О. О. Правове регулювання протидії корупції в Україні та його вдосконалення 2015. с. 86

5. Уханова Н.С. Правова культура молоді в Україні. Інформація і право., № 2(29)/2019. с. 161

6. Хомишин І.Ю Роль правової культури у забезпеченні порядку у суспільстві., Львів 2014, с. 109

7. Шай Р. Я. Правова культура як умова культивування принципу верховенства права в українському суспільстві. Львів, 2016 с.319.